

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudkyní JUDr. Marcelou Rouskovou ve věci

žalobkyně: **MUDr. M. D.**
bytem x

proti
žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
sídlem Na Poříčním právu 1/376, 128 01 Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 30. 6. 2023 č. j. MPSV-2023/141113-911

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 30. 6. 2023 č. j. MPSV-2023/141113-911 se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobkyně se žalobou podanou Městskému soudu v Praze domáhala zrušení rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „žalovaný“) ze dne 30. 6. 2023 č. j. MPSV-2023/141113-911 (dále jen „žalobou napadené rozhodnutí“), jímž bylo podle ust. § 90 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“) zamítnuto její odvolání a potvrzeno rozhodnutí ze dne 31. 3. 2023 č. j. 12205/2023/AAE (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“) vydané Úřadem práce České republiky – krajskou

pobočkou pro hl. m. Prahu (dále jen „správní orgán prvního stupně“), kterým byla podle ust. § 33 odst. 1 zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pomoci v hmotné nouzi“) žalobkyni přiznána dávka pomoci v hmotné nouzi doplatek na bydlení ve výši 3 607 Kč měsíčně od ledna 2023.

2. Žalobkyně v žalobě namítala, že napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné z důvodu důkazní nouze, kdy měla za to, že žalovaný nepodal vysvětlení na základě, jakých úvah a podkladů dospěl k názoru, že měsíční záloha za elektřinu je 1 090 Kč, měsíční záloha za plyn je 4 286,21 Kč a měsíční záloha za dodávku vody z vodovodů a vodáren je 630, 76 Kč. Žalobkyně konstatovala, že žalovaný stanovil výši odůvodněných nákladů na bydlení v rozporu se zákonem o pomoci v hmotné nouzi. Dále v žalobě nesouhlasila s tím, že by v období měsíců říjen, listopad a prosinec 2022 byla příjemcem starobního důchodu ve výši 18 580 Kč, neboť důchod jí nebyl v měsíci říjnu vyplacen. Uvedla, že starobní důchod za období 2. 9. 2022 – 1. 10. 2022 byl připsán na účet žalobkyně dne 1. 9. 2022 a starobní důchod za období 2. 10. 2022 – 1. 11. 2022 byl připsán na účet žalobkyně dne 30. 9. 2022, dle jejího názoru tedy její průměrný starobní důchod činil 12 387 Kč.
3. V další části žaloby žalobkyně rozporovala, že stanovení částek energií dle interního aplikačního programu automatizovaného zpracování ve výši, která je v místě obvyklá, je v rozporu s ust. § 34 zákona o pomoci v hmotné nouzi. Měla za to, že zaplacené peněžní částky na spotřebu plynu a vody měly být započítány dle skutečně zaplacených částek. Nadto doplnila, že v měsíci prosinci 2022 byla záloha za plyn zaplacená dvakrát, což mělo být zohledněno. Konstatovala, že v napadeném rozhodnutí je nesprávně uvedeno, že výše zálohy za elektřinu je 1 090 Kč, tuto zálohu si ale dodavatel elektrické energie v období října až prosince 2022 nevyžádal.
4. Žalobkyně tvrdila, že výše průměrných měsíčních nákladů na bydlení je 26 174 Kč. Poukázala na ust. § 34 odst. c) zákona o pomoci v hmotné nouzi, dle kterého lze *„v odůvodněných případech navýšit částky až od 10 %; za odůvodněný stav se považuje zejména dlouhodobý nepříznivý zdravotní stav.“* Měla za to, že v jejím případě nastaly důvody pro navýšení ze zdravotních důvodů, které podrobně rozvedla. Nesouhlasila také se závěrem žalovaného v napadeném rozhodnutí, že v měsíci lednu 2023 byl vyplacen příspěvek na živobytí ve výši 1 295 Kč, neboť tato částka nebyla v měsíci lednu 2023 připsána na její bankovní účet. V žalobě též žalobkyně namítala, že průměrná výše dávky příspěvek na bydlení činila v rozhodném období 8 133 Kč a nikoliv 10 697 Kč, jak uváděl žalovaný. Závěrem uvedla, že dávka doplatek na bydlení jí měla být přiznána v měsíční výši 18 818 Kč od ledna 2023.
5. Žalovaný ve vyjádření k žalobě shrnul rozhodné skutečnosti v řízení o žádosti žalobkyně o dávku pomoci v hmotné nouzi doplatek na bydlení. Konstatoval, že stát žadateli o dávku doplatek na bydlení nehradí veškeré náklady, které skutečně vynakládá na zajištění potřeby bydlení, ale dávky na úhradu nákladů spojených s bydlením poskytuje pouze v případě, že určitým způsobem definované náklady na bydlení přesáhnou stanovenou hranici s cílem zachovat žadateli takovou částku příjmů, aby jeho výživa a základní osobní potřeby byly zajištěny na zákonem stanovené úrovni. Navrhl, aby soud žalobu zamítl.
6. Městský soud v Praze na základě podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, a to v mezích žalobních bodů, kterými je vázán [ust. § 75 odst. 2 věta první zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále též „s. ř. s.“)], a po provedeném řízení dospěl k závěru, že žaloba byla podána důvodně.

7. Soud o věci samé rozhodl bez jednání dle ust. § 51 odst. 1 s. ř. s., jelikož žalovaný a žalobkyně souhlasili s projednáním věci bez jednání.
8. Správní spis pak obsahuje pro danou věc tyto podstatné dokumenty: žádost žalobkyně o dávku doplatek na bydlení ze dne 25. 1. 2023, potvrzení o zdravotním stavu vydávané ošetřujícím lékařem, rozhodnutí správního orgánu prvního stupně č. j. 12205/2023/AAE ze dne 31. 3. 2023, odvolání žalobkyně ze dne 12. 4. 2023, žalobou napadené rozhodnutí č. j. MPSV-2023/141113-911 ze dne 30. 6. 2023.
9. Soud ze správního spisu zjistil, že žalobkyně podala dne 25. 1. 2023 žádost o dávku v hmotné nouzi doplatek na bydlení. V žádosti je jako společně posuzovaná osoba uveden syn žalobkyně. Správní orgán prvního stupně vyzval žalobkyni a jejího syna k doložení nezbytných podkladů a následně po jejich vyhodnocení vydal rozhodnutí č. j. 12205/2023/AAE ze dne 31. 3. 2023, kterým žalobkyni přiznal dávku pomoci v hmotné nouzi doplatek na bydlení ve výši 3 607 Kč měsíčně od ledna 2023. Proti rozhodnutí správního orgánu prvního stupně podala žalobkyně dne 12. 4. 2023 odvolání. Žalovaný v žalobou napadeném rozhodnutí neshledal pochybení v postupu správního orgánu prvního stupně, proto odvolání žalobkyně zamítl a potvrdil rozhodnutí správního orgánu prvního stupně.
10. Soud posoudil předmětnou věc takto:
11. Podle ust. § 10 odst. 6 písm. a) zákona o pomoci v hmotné nouzi *rozhodným obdobím, za které se zjišťuje plnění ostatních podmínek v případě podání žádosti o opakující se dávku, je aktuální kalendářní měsíc.*
12. Podle ust. § 10 odst. 6 písm. b) zákona o pomoci v hmotné nouzi *rozhodným obdobím, za které se zjišťuje plnění ostatních podmínek v průběhu poskytování opakující se dávky, je kalendářní měsíc předcházející aktuálnímu kalendářnímu měsíci, s výjimkou zjišťování odůvodněných nákladů na bydlení, kdy je rozhodným obdobím aktuální kalendářní měsíc.*
13. Podle ust. § 34 písm. c) zákona o pomoci v hmotné nouzi *do odůvodněných nákladů na bydlení se započítávají úhrada prokazatelné nezbytné spotřeby energií; úhradou prokazatelné nezbytné spotřeby energií se rozumí úhrada dodávky a spotřeby elektrické energie, plynu, případně výdaje na další druhy paliv, a to ve výši, která je v místě obvyklá; výše úhrady za prokazatelnou nezbytnou spotřebu energií se stanoví jako průměrná cena za dodávku energií pro bytovou jednotku určité velikosti podle sdělení příslušných dodavatelů těchto energií, nejvýše však ve výši skutečných úhrad; v odůvodněných případech lze navýšit takto zjištěné částky až o 10 %; za odůvodněný případ se považuje zejména dlouhodobý nepříznivý zdravotní stav.*
14. Soud se nejprve zabýval tvrzením žalobkyně, že žalobou napadené rozhodnutí je nepřezkoumatelné, neboť z něj není zřejmé, na základě, jakých úvah a podkladů dospěl žalovaný k závěru, že měsíční záloha žalobkyně za elektřinu je 1 090 Kč, měsíční záloha za plyn je 4 286,21 Kč a měsíční záloha za dodávku vody z vodovodů a vodáren je 630,76 Kč. Soud ze správního spisu zjistil, že správní orgány provedly výpočet odůvodněných nákladů na bydlení a energií aplikačním programem zpracování údajů.
15. V případě zálohy za elektřinu je podle zdejšího soudu zcela zřejmé, že žalovaný vycházel z potvrzení společnosti Pražská energetika, a. s., které doložila žalobkyně k žádosti a dle kterého je měsíční záloha žalobkyně za elektrickou energii 1 090 Kč ode dne 15. 7. 2022 do dne 15. 4. 2023. Sazbu elektřiny ověřil správní orgán u dodavatele a potvrdil, že se jedná o sazbu D25d a jistič 3 x 25 A. Ustanovení § 10 odst. 6 písm. a) zákona o pomoci v hmotné

nouzi stanovuje, že rozhodným obdobím, za které se zjišťuje plnění ostatních podmínek v případě podání žádosti o opakující se dávku, je aktuální kalendářní měsíc. V rozhodném období tedy byl náklad žalobkyně na elektrickou energii zohledněn v plné výši zálohy, tedy 1 090 Kč. Tento postup shledal Městský soud v Praze jako správný.

16. Měsíční záloha za plyn byla započtena ve výši 4 286,21 Kč, která je dle aplikačního programu zpracování údajů výši nákladů v místě obvyklých. Zde soud poukazuje na to, že v informaci o výpočtu, která je založena ve správním spise, je pro výpočet uvedena částka 6 920 Kč, která ovšem neodpovídá částce zálohy, kterou platila žalobkyně ve výši 8 140 Kč a se kterou správní orgány pracují v napadeném rozhodnutí. Vzhledem k tomu, že maximální náklady na plyn v místě obvyklé činí 4 286,21 Kč, tak toto konkrétní pochybení správního orgánu by nemělo mít vliv na správnost výpočtu jako celku.
17. Záloha na vodné a stočné v případě žalobkyně činí 760 Kč, náklady na vodné a stočné v místě obvyklé však dle výpočtu správních orgánů činí 630,76 Kč. Uvedená částka je součinem počtu společně posuzovaných osob, průměrné roční spotřeby dělené 12 a ceny za vodné a stočné, tj. $2 \times (35/12) \times 108,13$ Kč. Tento způsob výpočtu považuje zdejší soud za správný, neboť žalobkyně žije společně se svým synem. Pro stanovení limitu spotřeby vodného a stočného na osobu a rok bylo možné vycházet z přílohy 12 vyhlášky Ministerstva zemědělství č. 48/2014 Sb., kterou se mění vyhláška č. 428/2001 Sb., kterou se provádí zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů, neboť zde jsou podrobně a objektivně stanovena směrná čísla roční spotřeby vody pro jednotlivé druhy nemovitostí. V případě bytů s tekoucí teplou vodou směrná čísla stanovují spotřebu ve výši 35 m³ za rok na jednu osobu. Soud však s ohledem na absenci podkladu o ceně vodného a stočného pro dané území nemůže uzavřít, že by částka, ke které dospěly správní orgány, byla správná.
18. K otázce používání aplikačního programu při rozhodování správních orgánů je třeba odkázat na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 10. 2012, č. j. 3 Ads 33/2012 - 30, a ze dne 7. 5. 2014, č. j. 3 Ads 22/2013 - 30. Podle prvně zmíněného rozsudku „[t]o, že je správní orgán povinen při svém rozhodování používat aplikační program automatického zpracování údajů, pak v žádném případě nepředstavuje odpověď na otázku, jakým způsobem tento program k určení výše prokazatelné nezbytné spotřeby energií dospěl.“ V odůvodnění rozsudku č. j. 3 Ads 22/2013 - 30 soud mj. uvedl: „Nejvyššímu správnímu soudu je známo, že v nepojistných systémech (hmotná nouze, státní sociální podpora, dávky tělesně postiženým občanům, příspěvek na péči, dávky v nezaměstnanosti) je posouzení existence nároku a výše dávky závislé na výstupech automatizovaného systému, který zajišťuje ministerstvo. Při složité konstrukci výpočtu výše konkrétní dávky je tímto způsobem posílena správnost výpočtu, uchování dat, systém významně urychluje rozhodování o nárocích klientů v podmínkách správního řízení a snižuje se chybovost.“
19. Nejvyšší správní soud již ve své judikatuře opakovaně vyjádřil názor, že není namístě a ani není reálné požadovat po správních orgánech při výpočtu výše doplatku na bydlení, aby v odůvodnění rozhodnutí popsaly všechny matematické postupy, které zpracoval aplikační program použitý k tomuto výpočtu. Nejvyšší správní soud zároveň ve svém rozsudku č. j. 7 Ads 39/2018 - 38 ze dne 8. 3. 2019 konstatoval, že: „Nelze však vycházet z představy, že s ohledem na složitost aplikačního programu je žadatel o dávku v hmotné nouzi povinen beze zbytku a bez jakýchkoliv pochybností akceptovat výslednou částku vygenerovanou aplikačním programem za situace, kdy nemá k dispozici informace o tom, s jakým srovnávacím vzorkem dat byl požadavek o dávku zpracován. Za tento srovnávací vzorek dat je nutno považovat v dané

věci údaje, kolik činí průměrná spotřeba elektřiny v sazbě D02d za určité období, z jaké průměrné ceny elektřiny a plynu za určité období se vycházelo, a (v obecné poloze) jakým způsobem byly tyto ceny spočteny. Žadatel o dávku musí mít možnost si na základě odůvodnění rozhodnutí učinit představu o průměrné ceně a průměrné spotřebě energií v určitém čase a místě. Současně by měl být ze strany správního orgánu informován o tom, za jaké období je průměrná cena a průměrná spotřeba počítána a v rámci jak velkého regionu.“ V případě posuzovaném zdejší soudem však tyto údaje zcela absentují, správní spis obsahuje pouze výpis z aplikačního programu, a není zřejmé z jaké průměrné ceny elektřiny, plynu a vodného a stočného se za určité období vycházelo. Z rozhodnutí neplyne, ani na jaké období je průměrná cena a průměrná spotřeba počítána a v rámci jak velkého regionu. V uvedeném spatřuje zdejší soud pochybení správních orgánů při výpočtu dávky doplatek na bydlení. Ve výpisu z aplikačního programu rovněž není uvedeno, pro jaké území byl výpočet proveden, tudíž není možné ověřit, že přepočten byl proveden pro oblast bydliště žalobkyně. Bude tedy na správních orgánech, aby v novém rozhodnutí doplnily výše uvedené skutečnosti, které požaduje judikatura Nejvyššího správního soudu tak, aby bylo rozhodnutí přezkoumatelné. Nad rámec výše uvedeného soud uvádí, že je mu z jeho úřední činnosti známo, že hodnota vodného a stočného se na přelomu let 2022 a 2023 zvyšovala z částky 108,13 Kč na částku 128,18 Kč, vzhledem k tomu, že žalobkyni byla dávka přiznána od ledna 2023, tak by vzorec odůvodněných nákladů měl dle názoru zdejšího soudu počítat s částkou 128,18 Kč a nikoliv 108,13 Kč, i tato skutečnost tedy vzbuzuje obavy ohledně správnosti výpočtu. Vzhledem k absentujícím podkladům soud nemůže přezkoumat, zda při výpočtu odůvodněných nákladů na bydlení nedošlo k více takovýmto pochybením.

20. Soud se dále zabýval námitkou, zda v případě žalobkyně byly dány důvody pro navýšení částek za maximální prokazatelnou nezbytnou spotřebu energií až o 10 %. Jak správně poukázala žalobkyně již v žalobě, tak při podání žádosti označila, že „je osobou těžce zdravotně postiženou nebo dlouhodobě nemocnou“ a součástí spisu bylo potvrzení o zdravotním stavu vydávané ošetřujícím lékařem, ve kterém bylo potvrzeno MUDr. Petrou Leischnerovou, že žalobkyně je osobou dlouhodobě nemocnou ve smyslu ust. § 34 písm. c) zákona o pomoci v hmotné nouzi. Dle názoru zdejšího soudu žalobkyně svým postupem jasně vyjádřila, že se považuje za osobu, která má nárok na 10% navýšení částek za maximální prokazatelnou nezbytnou spotřebu energií. Vzhledem k tomu, že zákon nespécifikuje konkrétní postup žádosti o 10% navýšení a z žádosti žalobkyně je zřejmý její projev vůle vystupovat v řízení jako osoba dlouhodobě nemocná (která má na zvýšení potenciálně nárok) a rovněž správní orgány měly k dispozici potvrzení lékařky o tom, že žalobkyně je osobou dlouhodobě nemocnou ve smyslu ust. § 34 písm. c) zákona o pomoci v hmotné nouzi, tak správní orgány měly posoudit, zda na toto navýšení má žalobkyně nárok.
21. Pokud žalobkyně namítala, že v měsíci prosinci 2022 zaplatila zálohu za plyn dvakrát a požadovala zohlednění, tak zde soud musí konstatovat, že dle ust. § 10 odst. 6 písm. b) zákona o pomoci v hmotné nouzi je rozhodným obdobím, za které se zjišťuje plnění ostatních podmínek průběhu poskytování opakující se dávky, kalendářní měsíc předcházející aktuálnímu kalendářnímu měsíci, s výjimkou zjišťování odůvodněných nákladů na bydlení, kdy je rozhodným obdobím aktuální kalendářní měsíc. Pro výpočet dávky tedy byl rozhodný měsíc leden 2023, ve kterém žalobkyně netvrdila, že by zaplatila zálohu za plyn dvakrát. Totéž platí i o námitce žalobkyně ohledně nesprávného určení výše příspěvku na bydlení pro účely dávky doplatek na bydlení. V dané části shledal soud postup správních orgánů správným.

22. Zdejší soud k námitce žalobkyně, že jí nebyl v měsíci říjnu vyplacen starobní důchod, uvádí, že sama žalobkyně v žalobě popřela, že by jí důchod za měsíc říjen nebyl vyplacen, neboť konstatovala, že výplata starobního důchodu za období říjen 2022 proběhla dne 30. 9. 2022. Pro účely dávky je rozhodné, že byl starobní důchod přiznán na období říjen 2022 a vyplacen v období časově blízkém tomuto termínu. Započtení starobního důchodu žalobkyně ve výši 18 580 Kč byl tedy správný postup.
23. S ohledem na výše uvedené soud ve smyslu ust. § 76 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. zrušil žalobou napadené rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost spočívající v nedostatku důvodů a proto, že skutkový stav, který vzal správní orgán za základ napadeného rozhodnutí nemá oporu ve spise a vyžaduje zásadní doplnění. Soud pak věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení (ust. § 78 odst. 4 s. ř. s.), přičemž v dalším řízení je žalovaný vázán právním názorem zdejšího soudu (ust. § 78 odst. 5 s. ř. s.).
24. Výrok o nákladech řízení je odůvodněn ust. § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně byla ve věci samé úspěšná, avšak žádné prokazatelné náklady řízení jí nevznikly a ani žádné neúčtovala. Žalovaný ve věci úspěšný nebyl, právo na náhradu nákladů řízení tak nemá. Z uvedených důvodů soud ve druhém výroku žádnému z účastníků nepřiznal právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 25. ledna 2024

JUDr. Marcela Rousková
samosoudkyně